

אלו טרפות פרק שלישי חולין

רכינו גרשום .סא.

א"כ שאר עופות טמאין למה לי. כלומר אי אמרין מה תורין דאית בהו ארבעה אף כל דאית בהו ארבעה ואי לית ליה ארבעה לא א"כ שאר עופות טמאין לבר מנשר ומפרס ועוניה ומעורב דכתב רחמנא למה לי דאית ליה תלתא תלתא סימנים ואעפ"כ טמאין הא אמרין וגמריין מתורין מה תורין דאית בהו ארבעה ולא פחות אף כל עופות לישתרו בארבעה ולא פחות: אלא מדכתב רחמנא עשרים ואחר עופות. ש"מ דלא גמריין מתורין: ונילף מהתם. כלומר משאר עופות טמאין: התם כו' תרי מביעאי. כלומר עורב אית ליה תרי סימנין עורב על פי כן טמא:

(א) [ע"כ] (ב) [אפ"ש רש"ש] (ג) [עין לעיל נט. במשנה] (ד) [לעיל ס"ג] (ה) [ג"ז ש"ד ס"א] (ו) [עין ח"ס ד"ה מה ארי כו' מ"ש בס' ר"ת] (ז) [ג"ז ש"ד לעיל נט. במשנה] (ח) [ולקמן ס"ה] (ט) [לקמן ס"ג]

נשר. הוצרכו צטמאיים ודנין בנין אז היינו דמה נשר מיוחד דאין לו אחד מכל הסימנין הללו וטמא אף כל שאין לו אחד מכל הסימנין הללו מין נשר הוא וטמא אצל עוף שיש בו אחד מכל אלו טהור וכל שכן שנים או שלשה או כולם חוץ מעופות המפורשים בפרשה שגזירת הכתוב הוא שאע"פ שיש בהן סימנין טהרה כדאמר לקמן) טמאיים והאי אף לא מרבי אלא מין נשר דאין עוף טמא צעולם אלא כ"ד האמורין מנה וכתמינה לקמן (דף ט"ב): לפיכך מנה הכתוב צטמאיים ובהנך כ"ד אמרין דאית בהו צטמאיים סימני טהרה חוץ מן הנשר: טורים. מנה הכתוב לטהרה ומהן אמה דן בנין אז לכולן.

ואע"ג דקשיא סיפא לרישא דרישא מכשר אפילו צמד סימן סיפא לא מכשר עד דאיכא כולה רישא דוקא וסיפא לקמן מפרש"י לה: פירושו. לא נתפרשו הסימנין ממנש צטמאיים אלא מדמנה תורין צטמאיים והני איתגוהו צבו ומנה נשר צטמאין ובארבעה סימנין הללו הן חלוקין ש"מ הן הן סימני טהרה: **עוף הבא לפנינו בסימן אחד.** של טהרה טהור וכל שכן אם בא בשנים או שלשה וצ"ל שיהי צב שאינו מעשרים וארבעה הכתובים: **אם הן.** דמתורין ילפינן: שאר עופות טמאין למה לי. דכתבינא והא לית חד בהו דליהו זיה כולה ארבעה סימנים דהכי אמרין לקמן [ע"כ] דבעשרים מינייהו איכא ג' סימנים ובעורב תרין וצפרים ובעוניה חד חד: ה"ג ולינף מינייהו מה התם תלתא ולא אכלינן אף כל תלתא ולא יכול וכ"ש פ"י והד: ה"כ. דאפילו בתלתא נפקא לן מעופות המפורשין דלא מתכשר למה לי למיכתב עורב דלית ליה אלא תרי:

מה נשר מיוחד בו אף כל ב"ב ביוצא בו בטמא. פירש רש"י דהאי אף כל לא מרבינן אלא מין נשר שאין עוף טמא צעולם אלא כ"ד האמורין צטמאיים דקמנין לקמן (ס"ג): לפיכך מנה הכתוב צטמאין והנך כ"ד האמורין דאיכא צבוליהו סימן טהרה חוץ מן הנשר ואין זה ראייה

דדילמא ה"ק לפיכך מנה הכתוב צטמאיים משום דעל ידי כ"ד אלו וסימנייהו נוכל להכיר כל הטהור שצעולם אצל אם היה צב למנות צטמאיים היה צריך למנות יותר וכן כי קאמר ולעופות אין מספר ופריך עופות טמאין כ"ד ניינהו אלא לעופות טהורין אין מספר התם צבי למימר אין מספר שנוכל להכיר על ידיהם כל האחרים ומשני דאין מספר לטהורים קאמר ושפיר קא מרבה הכא אפילו שאר מינין שאינן מין נשר: **ב"ב עוף הדרום שבמא.** וא"ת והיכי קים לנו לרצנן הך מילתא וכי קניגי או צילסטרין היו שצדקו כל העופות טהורים ואין שום עוף טהור דורס הא אמר לקמן (דף ס"ג): לעופות טהורים אין מספר ואי הלכה למשה מסיני הוא א"כ ל"ל דכתב רחמנא פרס ועוניה תרתייהו לא לכתוב אותם שדורס דממה נפשך חד מינייהו דורס שאין צבול אחד אלא

ויליף

דפרק אלו עוברין (פסחים מט: א) המשיא את בתו לע"ה כאילו כופתה לפני ארי מה ארי דורס ואוכל ואינו ממתיך עד שתמות אף ע"ה מכה ובעל ואינו ממתיך עד שתפייס וכן צפוף דצ"ק (דף ט"ב): ארי צ"ה דרס ואכל פטור פירות מחיים דהיינו אורחיה והוה שן טרף ואכל מירי פירות לאחר מיתה דלוא היינו אורחיה והוה ליה קרן ופריך והא כתיב ארי טורף צדי גורותיו ומשני בשביל גורותיו שהן קטנים דרכו למתית ומחנק לנבאומיו בשביל לנבאומיו: **ב"ב** שיש בו ארבעה יתירה וזכב וקורקבנו נקלף שחור. בגמרא (שם) קמי צברייתא ר"ג אומר כל שיש לו ארבע יתרה חזק וקורקבנו נקלף זידוע שהוא טהור ופי' שם צבונטרס דארישא סמך דתני כל עוף הדורס טמא ואם אינו דורס טהור ואתא למימר רבן גמליאל ואם אינו דורס ויש לו עוד שנים סימנין צידוע שהוא טהור ואין לשון הצברייתא ששמעו כן ומפרש ר"ת כיון שיש לו ג' סימנין הללו של טהרה צידוע שאינו דורס וטהור וא"ל לדוק צטמין של דרישה ויש ללמוד מתוך כך דהא דאמר לקמן בגמרא דג' סימנין הדרי צבוליהו פי' צי"ט עופות ע"כ חד מינייהו אינו דורס דאי יש להם ארבע יתרה חזק וקורקבנו נקלף א"כ אין דורסין ויש להם ארבע סימני טהרה אלא אינו דורס חד מינייהו מהתלת וכן יש לדקדק מדקאמר בגמרא עוף הבא צב' סימנין טהור והוא שיכיר עורב ועל כרחק חד מאותן שני סימנים אינו דורס דכל עוף הדורס טמא ומזלריך להכיר עורב אלמא עורב לאו דורס ושני סימני טהרה של עורב הדרי צבוליהו י"ט עופות דסימן הרביעי דליתיה צי"ט עופות ליתיה אלא או צפרם או בעוניה כדמוכח בגמרא וא"ת ולמה ליה לנמקט הכא כל ג' סימני טהרה בתרי מינייהו היה יכול לומר זידוע שהוא טהור כגון צאתו סימן דליתיה צי"ט עופות וסימן אחר עמו דתו ליכא לספוקי צטום עוף טמא דנשר לית ליה שום סימן טהרה ופרס ושינה לית ליה אלא חד ועורב וי"ט עופות לית ליה אלהו תרי סימני טהרה אלא חד מינייהו וכי תימא דלף הוא ידענן מאי נינהו אותן סימני טהרה דליתיה צי"ט עופות והלא היה מכירין שכן כדאמר רבי יוחנן (ט) לדידי חזי לי שלך וכו' לדידי חזי לי רחם ועבד שרקק וכן התנשמת שהיא צאתו שצטמאיים וצפרים המפלת (מה דף ס"ג): קריא וקיסופא דעינייהם הולכות לפנייהם כשל אדם והיינו כוס וינסוף והואיל ומכירין אותן ליצדקו בהן והוה יכילין להכיר עוף הבא לפנינו צאתו סימן רביעי שאין צבולן סימן אחר עמו דהשתא ליכא לספוקי צטום עוף טמא וכן עורב היו מכירין כדאמר צב' מפנין (שם קמ"ב). מטלטלין את הלוך מפני שהוא מאכל לעורבים ומפרש התם דכל שרלא צבי מליכס הם ולקמן לא לנשם הלק רזזרז אלא עורב אלא מפני שהוא מין וצפרים השולח (גיטין דף מה). אמרין דאתא עורב ואמר עיליש צרח וצפוף פרק צמה אשה (שם דף ט"ב): האומר לעורב צרח וא"כ לצדקו שני סימני טהרה דעורב וצאתו שני סימני טהרה דליתניהו צעורב ליתכשרו כולהו עופות וגם מתוך ההלכה יש קצת לצר מדקאמר בגמרא והלא אנשי כפר תמרתא אוכלין אותה מפני שיש לה זפק וגני' סנונית לצנה קאמר והלא אנשי גליל אוכלין אותה מפני שקורקבנו נקלף אלמא הנהו צ' ליתניהו צעורב וכי תימא דמתניתין לאו כל שלשה סימני טהרה צעורב צעורב אלמא א"כ או קמי וארישא קאי דקמי כל עוף הדורס טמא ואם אינו דורס ויש לו ארבע יתרה או זפק או קורקבנו נקלף טהור אי אפשר לומר כן כלל שהרי הוכחתי דחד משני סימני טהרה של עורב היינו דורס א"כ צאינו דורס א"כ צאינו דורס וצאינו דורס א"כ צאינו דורס א"כ צאינו דורס וצאינו דורס וא"ת לפרש דכל עיקר משנתנו לא באת אלא לאשמועינן ד' סימנין של טהרה וממילא ידעין דבעורב צעורב דליתניהו צעורב מחזקינן ליה בטוהרה: **א"כ נאמר פירושן מדברי תורה אלא מדברי סופרים.** פי' צבונטרס מדמנה תורין צטמאיים והנהו איתגוהו צבו ומנה נשר צטמאין ובארבעה סימנין הללו הם חלוקין ש"מ הן הם סימני טהרה וקשה לפי' דקאמר בצמון וינלף מפרס ועוניה א"כ נשר דכתב רחמנא למה לי השתא דאית ליה חד לא אכלינן דלית ליה כלל מצעיה הא אצטרריך נשר לאורווי לן סימני טהרה ומיהו מפרס ומעוניה לחודייהו הוה ידעי דצבולן מכל שפרס חלוק מתורין הייתי עושה סימן טהרה וכל מה שצוניה חלוק מתורין הייתי עושה סימן טהרה וצין שניהם הם חלוקין מתורין מכל ד' סימנין אלא קשה מתורין דקאמר דלא אצטרריך למכתב אלא לקרבן הא צריכי למכתב משום דמינייהו ילפינן טהרה ועוד אי לא כתיבי תורין ה"א איפכא דד' סימני טהרה דהשתא ג' מהם יהו סימני טומאה שיהו צי"ט עופות ד' סימני טומאה וצנשר חד ומיהו הכי לא הוה מני למימר דהא פרס ועוניה ההוא דאית ציה סימנא דלא הדר צבוליהו לא יהא צו שום סימן טומאה שהוא ממנש איפכא מ"ט עופות אצל היינו יכילין לעשות כל סימני עורב סימני טומאה ונראה לפרש דס"ד שיש שום תורין מיותר לאורווי לן סימני טהרה לכך פריך ההוא תורין למה לי דלאורווי לן סימני טהרה זה הייתי יודע מתורין דאתא לגופיה ומשני דאין שום תורין מיותר וכוליהו אתא לקרבן: **ב"ה** התם ת"חא ו"א אב"ינן בו'. ה"מ לשנויי דהוה ליה י"ט כתובים הצאים כאחד אלא דעדיפא קא משני וכתב קשה דזה הדבר עצמו היה רואה ללמוד מתורין דבתלתא לא אכלינן עד דאיכא כולהו וכיון דמשני אם כן שאר עופות טמאיים דכתב רחמנא למה לי א"כ מאי הדר פריך וינלף מהתם מה התם תלתא ולא אכלינן בו' וי"ל דפריך וינלף מינייהו דלצבולן ג' סימנין לא יכול אלא בתרי מינייהו וצמד דלית בהו אכלינן דהיינו מלתא דהא לא הוה ידעין מתורין עד דאיכא כולהו ומשני א"כ עורב דכתב רחמנא למה לי דכיון שאינך מטהר אלא בשני סימנין ואחר דליתיה צי"ט עופות א"כ לעורב דלית ציה אלא תרי למה לי: